

Lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi, VN/727/2021

Helsingin seudun kauppakamari

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Luonnoksen mukaan ”Esityksen tavoitteena on sovittaa yhteen jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palveluja. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus edistäisi työikäisen väestön osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen perustamisen tavoitteena on palvelujärjestelmän uudistaminen siten, että työikäisen väestön osaamisen kehittäminen olisi aikaisempaa tiiviimmin kytköksissä työelämän tarpeisiin sekä alueiden elinkeinojen ja elinvoiman kehittämiseen ja uusintamiseen.”

Helsingin seudun kauppakamari on esityksen kanssa yhtä mieltä siitä, että tulevaisuudessa työuran aikainen oman osaamisen kehittäminen on yhä tärkeämpää työtehtävien jatkuvan muutoksen myötä. Lisäksi yritysten kroonistuva osaajapula vaatii yhteiskunnalta nykyistä selkeämpiä toimia tilanteen korjaamiseksi. Jatkuvan oppimisen onnistunut lopputulos edellyttää kiinteää vuoropuhelua yritysten ja koulutustoimijoiden välillä, jotta osaamistarpeet välittyvät oikea-aikaisesti ja niihin pystytään reagoimaan nopeasti ja joustavasti.

Helsingin seudun kauppakamari ei kuitenkaan kannata uuden viranomaisen perustamista. Palvelukeskusta valmistelua on leimannut kova kiire ja se näkyy hallituksen esitysluonnoksen keskeneräisyytenä. Esimerkiksi vaihtoehtoisia ratkaisuja ei hallituksen esityksen luonnoksen perusteella ole perusteellisesti selvitetty. Esityksessä ei myöskään avata sitä, miten palvelukeskuksen perustaminen edesauttaa tai tukee vuoropuhelua yritysten ja koulutuksen tarjoajien välillä.

Laadukasta ja laajaa ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen palvelutarjontaa tulisi hyödyntää jatkuvan oppimisen toteuttamisessa nykyistä tehokkaammin. Saavutettavuuden parantamiseksi resursit tulisi käyttää uuden viranomaisen perustamisen sijasta digitaalisen palvelualustan rakentamiseen.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä tehtävistä

Esitysluonnoksen mukaan palvelukeskukselle asetettavat tehtävät ovat tieto-, neuvonta ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi, osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointi, koulutus- ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntäminen ja hankinta sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Tehtäväkenttä on varsin laaja ja nykyisellään jaettu usealle eri taholle. Hallituksen esitysluonnoksessa ei kuitenkaan juuri oteta kantaa tehtävien päällekkäisyyksiin nykyisten toimijoiden kesken. Esimerkiksi ennakoinnin osalta esitetään, että palvelukeskuksen toiminta olisi muuta ennakointitoimintaa täydentävää. Esitys ei kuitenkaan avaa, miten palvelukeskuksen ja Osaamisen ennakointifoorumin sekä alueellisten ennakointityötä tekevien toimijoiden roolit asemoituvat keskenään ja miten vältetään mahdolliset

päällekkäisyydet. Myös palvelukeskuksen suhde ja työnjako jo olemassa olevaan, laajaan ja laadukkaaseen julkisiin ja yksityisiin koulutuspalveluiden tarjoajien verkostoon nähden jää avoimeksi.

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä hallintomallista

Helsingin seudun kauppakamari pitää tärkeänä opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen yhteistyön tiivistämistä. Palvelukeskuksen johtokuntatyypisenä toimielimenä toimisi työelämän asiantuntemusta edustavista jäsenistä koostuva jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvosto. Helsingin seudun kauppakamari pitää erittäin tärkeänä, että kokoonpanossa huomioidaan riittävällä laajuudella yritysten edustus.

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä koulutus- ja osaamispalveluiden rahoitusmuodoista

Esityksen mukaan palvelukeskuksen rahoitus ei muuttaisi koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen rahoitusta. Helsingin seudun kauppakamari pitää tärkeänä sitä, että esityksessä avataan palvelukeskuksen koulutus- ja osaamispalveluiden rahoitusmuotojen vaikutukset nykytilaan sekä jo nyt toteuttavaan jatkuvan oppimisen palvelutarjontaan. Esityksen tulisi sisältää myös pitkän aikavälin näkymä siitä, millaisella summalla palvelukeskus hoitaa rahoitustehtävänsä. Pidemmän aikavälin näkymä on tarpeen myös siksi, että rahoitus on ensivaiheessa riippuvainen EU:n elpymistuesta.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Osaamis- ja työllisyyspolitiikassa on jatkuvan oppimisen uudistuksen lisäksi meneillään muitakin suuria muutoksia, joista esimerkkinä mainittakoon oppivelvollisuusiän laajentaminen ja ammatillisen koulutuksen reformi, jonka toimeenpano on osittain kesken. Hallituksen esitysluonnoksesta jää puuttumaan kokonaisarvio siitä, miten jatkuvan oppimisen palvelukeskuksen perustaminen asemoituu muihin käynnissä oleviin uudistuksiin nähden. Hallituksen esitysluonnos ei myöskään sisällä riittävällä tasolla arviota siitä, mikä on palvelukeskuksen suhde TE-palveluiden uudistamiseen ja työllisyyden kuntakokeiluihin nähden.

Palvelukeskuksen perustaminen ei saa johtaa siihen, että jatkuvan oppimisen toteuttamiseen kipeästi tarvittavat resurssit hupenevat kasvavaan hallintoon ja pahimmillaan myös hallinnollinen taakka yrityksille, koulutuksen tarjoajille ja koulutusta tarvitseville lisääntyy.

Helsingissä 25.3.2021

Heikki J. Perälä
toimitusjohtaja

Riikka Vataja
asiantuntija